

درس‌نامه

واژه‌های مهم معنایی و املائی

روان: جاری، روح
مصائب: جمع مصیبت، سختی‌ها، رنج‌ها، بلاهای بزرگ
لاف: گفتار بیهوده، رجز خواندن
جامه: لباس / جامع: جمع‌کننده، شامل و کامل
منش: خو، سرشت، طبیعت
طریقت: روش، سیرت، مسلک، راه
متهم: کسی که به او اتهامی زده شده‌است، تهمت زده شده
مردم: انسان، انسان‌ها، مردمک چشم
معجزه: امر خارق‌العاده‌ای مخصوص پیامبران که دیگران توانایی انجام آن را نداشته‌باشند.
تأنی: آهستگی
موهبت: بخشش، دهش
سلیم: سالم، دارای قدرت تشخیص و داوری درست
لمس: دست را به چیزی سودن، مست و بی‌حس شده
خصال: ج خصلت و ویژگی‌ها
مایه: اصل، سبب، اندازه / مایع: یکی از حالات ماده
مغموم: غمگین، اندوهگین
قابلیت: توانایی
نهفته: پنهان شده
متوقع: دارای روحیه زیاده‌خواهی، پرتوقع
ظلمت: تاریکی، تیرگی

تاریخ ادبیات

سنایی غزنوی: ابوالمجد مجدود بن آدم، شاعر و عارف ایرانی در قرن ششم که در آغاز شاعری مدّاح بود، ولی تغییر حال داد و به عرفان روی آورد. «حدیقة الحقیقه»، «سیرالعباد الی المعاد» و «کارنامه‌ی بلخ» از آثار اوست.

سعدی: ادیب بزرگ قرن هفتم که گلستان را به نثر آمیخته به نظم و بوستان را در ده باب و یک مقدمه، به نظم آفرید. وی غزلیات و قصاید و سروده‌های دیگری نیز دارد که همگی را در کلیات وی جمع کرده‌اند. از کتاب گلستان او، که شامل هشت باب زیر است، قآنی در کتاب پریشان، جامی در کتاب بهارستان و نیز قائم‌مقام تقلید کرده‌اند:

۱. در سیرت پادشاهان ۲. در اخلاق درویشان ۳. در فضیلت قناعت ۴. در فواید خاموشی ۵. در عشق و جوانی ۶. در ضعف و پیری ۷. در تأثیر تربیت ۸. در آداب صحبت

مولوی: عارف واصل، شاعر بزرگ قرن هفتم هجری قمری است. آثار بزرگ او، یکی مثنوی معنوی است که گنجینه‌ای از معارف اسلامی است و دیگری دیوان شمس که شامل غزلیات اوست. مثنوی معنوی حدوداً بیست‌وشش هزار بیت دارد.

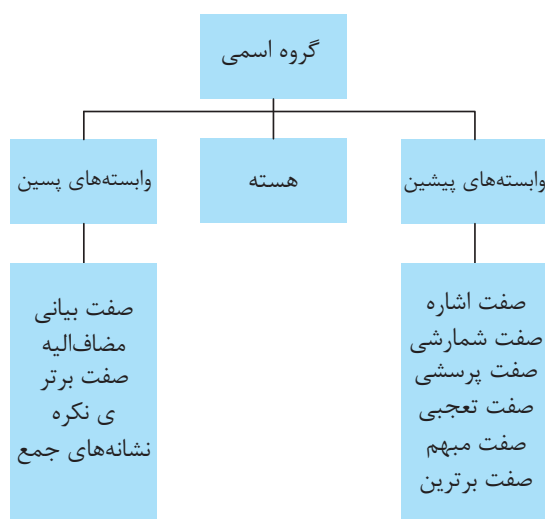
هلن کلر: دانشمندی آمریکایی (۱۸۸۰م) بود. وی در نوزده ماهگی در اثر بیماری، شنوایی و بینایی خود را از دست داد و در هفت سالگی تحصیل را آغاز کرد. در ده سالگی با الفبای ویژه کودکان نابینا آشنا شد و چندی بعد توانست سخن گفتن را بیاموزد. از آن زمان که نامش بر سر زبان‌ها افتاده بود، تلاش‌های اجتماعی خود را آغاز کرد. وی پس از پایان تحصیلات دانشگاه دست به یک رشته سخنرانی، گفتارنویسی و پخش کتاب زد و از درآمد آنها آموزشگاه‌های فراوان در آمریکا و دیگر کشورها برای نابینایان تاسیس کرد.

بهترین نوشته وی «داستان زندگی من» نام دارد که شهرت جهانی یافت.

دانش‌های ادبی و زبانی، آرایه‌های ادبی

صفات برتر و برترین:

درباره‌ی گروه‌های اسمی نیز پیش از این مطالب فراوانی آموخته‌ایم. با این همه، دو نوع دیگر از وابسته‌ها هم هستند که باید آن‌ها را این‌جا یاد بگیریم و آن دو نوع، صفات برتر و برترین هستند. وقتی دو چیز یا دو شخص را با هم مقایسه می‌کنیم، از صفتی استفاده می‌کنیم که «تر» دارد، مثلاً «تیم بهتر پایتخت». وقتی یک چیز یا شخص را با دیگر چیزها یا اشخاص مقایسه می‌کنیم، از صفات برترین استفاده می‌کنیم: «بهترین تیم فوتبال کشور» یا «قدبلندترین دانش‌آموز کلاس». دقت کنید این واژه‌ها، در ساختار خود صفت هستند، اما ممکن است در جمله در نقش‌های دیگری هم به کار بروند.

معنا و مفهوم

- همواره به دنبال دانش بودن

اطلب العلم من المهد الی اللحد: ز گهواره تا گور دانش بجوی

- زیبایی کارهای بزرگ در سختی آن‌هاست:

عشق با دشوار ورزیدن خوش است / چون خلیل از شعله گل چیدن خوش است

آزمایند صاحب قلب سلیم / زور خود را از مهمات عظیم

- دوستی خاله خرسه:

داستان مشهوری هست درباره‌ی مردی که با خرسی دوستی صمیمی بود و خرس از سر خیرخواهی قصد کمک به او داشت، ولی از سر نادانی او را به کشتن داد. این مفهوم در ابیات فراوانی در ادبیات فارسی آمده است.

دوستی ابله بتر از دشمنی است / او به هر حيله که دانی راندنی است

۱۰
تست

پیمانه ۱۵

صفحه‌های ۳۰ تا ۴۰ کتاب درسی

واژه‌ها، املا و تاریخ ادبیات

(صفحه ۲۵ کتاب درسی)

۱۴۱. ۱ «راست» در همه گزینه‌ها بیش از یک واژه است به جز ...

- ۱) کج نهادن را ز کس باور نباید حرف راست / عیب خود بی‌پرده گفتم پرده‌داری شد مرا
- ۲) از ره پیوستگی و امتزاج / نوع بشر راست به هم احتیاج
- ۳) در نظم شاعران را گشته از جان مشتری / با وجود اینکه خود لعل معانی راست کان
- ۴) به راستی که فلک راست کجروی عادت / که دیده راستی از این سپهر کج رفتار

(صفحه‌های ۲۹، ۳۰، ۳۲ و ۳۷ کتاب درسی)

۱۴۲. ۲ در کدام گزینه، نادرستی املائی وجود دارد؟

- ۱) همین که توانستم چند لغت را هجی کنم، لذت می‌بردم و از مواهب الهی بهره‌مند می‌شدم.
- ۲) یکی از زمینه‌های اجتماعی گمراه شدن، تأثیر هم‌نشین بد است و در مقابل، همدم نیکوخصال باعث پرورش شخصیت متعالی انسان است.
- ۳) حتی سنگین‌ترین مصاعب جهان با ذوق دیدار یار غایب پایان می‌یابد.
- ۴) باغبانی پیر و سالخورده، به پیرمرد کهنسال و فرتوت گفت: چه جای این حرص و هوس باطل است؟

(بخش اعلام کتاب درسی)

۱۴۳. ۳ در کدام گزینه اطلاعات نادرست وجود ندارد؟

- ۱) سنایی در نیمه دوم قرن ششم به دنیا آمد.
- ۲) سعدی در سال ۵۶۵ گلستان را تألیف کرد.
- ۳) کارنامه بلخ و کلیات هردو از تألیفات یک شخص هستند.
- ۴) سنایی در ابتدا شاعری مداح بود اما تغییر حال داد.

(صفحه‌های ۳۰ و ۳۲ کتاب درسی)

۱۴۴. ۴ در کدام بیت نادرستی املائی یا رسم‌الخطی وجود دارد؟

- ۱) همنشین تو از تو به باید / تا تو را عقل و دین بیافزاید
- ۲) سگ اصحاب کهف روزی چند / پی نیکان گرفت و مردم شد
- ۳) پسر نوح با بدان بنشست / خاندان نبوتش گم شد
- ۴) دیدار یار غایب دانی چه ذوق دارد / ابری که در بیابان بر تشنه‌ای ببارد

(املا، ترکیبی)

۱۴۵. ۵ در کدام بیت واژه‌های نادرست آمده است؟

- ۱) نهان شد از گل زردی گلی سپید که ما / سپیدجامع و از هر گنه میرآییم
- ۲) جواب داد که ما نیز چون تو بی‌گنهییم / چرا که جز نفسی در جهان نمی‌باییم
- ۳) قضا، نیامده، ما را ز باغ خواهد برد / نه می‌رویم به سودای خود، نه می‌آییم
- ۴) در این زمانه فزودن برای کاستن است / فلک بکاهدمان هر چه ما بیفزاییم

(صفحه ۳۲ کتاب درسی)

۱۴۶. ۶ در کدام بیت نادرستی املایی یا رسم‌الخطی وجود دارد؟

- ۱) ای لوی اجتهاد افراشته / روزه هر روز، عادت ساخته
- ۲) هان، مشو مغرور بر افعال خود / هان مشو مسرور بر احوال خود
- ۳) ای بسا نعلی که وارون بسته شد / شیشه امن نفوس اشکسته شد
- ۴) ای بسا بدطینت و نیکوخال / ای بسا خوش‌طینت و ناخوش‌فعال

(صفحه‌های ۱۳، ۱۷، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۶، ۳۷ و ۴۰ کتاب درسی)

۱۴۷. ۷ در میان عبارات زیر، چند نادرستی املایی وجود دارد؟

«فراغ بال و تانی - نقایص جسمی - جذبۀ زمزمۀ آب - مواهب طبیعت - شاخه‌های عشقه - مصائب تنهایی - حرص و هوس باطل - طبیعت و طریقت - قوص قرح - حقه یاقوت انار»

- ۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

(املا، ترکیبی)

۱۴۸. ۸ در متن زیر، چند نادرستی املایی وجود دارد؟

«از هم‌نشینی و پیوند با کسانی که بر آن‌ها اعتمادی نیست پرهیز کن، چرا که هم‌نشینی با آنان که به سلاح نیستند چون شمشیر برهنه، ظاهرش زیبا و اثرش زشت است. پسر نوح خاندانش را چنین از دست داد، هرچند سگ اصحاب کعبه تحت تأثیر رفتار و کردار یار و همدم نیکو قرار گرفت و شخصیت متعالی یافت. مثل هم‌نشین نیک، عطار است.»

- ۱) صفر (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۱۴۹. ۹ «مثنوی معنوی»، کتاب گران‌قدر ... شامل حکایات و تمثیل‌هایی است که برای بیان ساده‌ی مسائل عرفانی و دینی آفریده شده‌اند. (بخش اعلام کتاب درسی)

- ۱) نظامی (۲) غزالی (۳) دهخدا (۴) مولوی

(بخش اعلام کتاب درسی)

۱۵۰. ۱۰ در کدام گزینه اطلاعاتی به نادرستی به شخصی نسبت داده شده است؟

- ۱) بهترین نوشته هلم کلر، نویسنده آمریکایی، «داستان زندگی من» نام دارد که شهرت جهانی یافته است.
- ۲) معروف‌ترین اثر مولانا جلال‌الدین بلخی، «مثنوی معنوی» است که گنجینه‌ای از معارف اسلامی می‌باشد.
- ۳) سنایی در ابتدا به عرفان روی آورده بود ولی بعداً شاعری مداح شد.
- ۴) «سیرالعباد الی المعاد» از آثار سنایی است.

۱۰
تست

پیمانه ۱۶

صفحه‌های ۳۰ تا ۴۰ کتاب درسی

دانش‌های ادبی و زبانی، آرایه‌های ادبی

۱۵۱. ۱ در عبارت زیر به ترتیب چند ترکیب وصفی و چند ترکیب اضافی وجود دارد؟ ترکیب وصفی، ترکیب صفت است و هسته آن، و ترکیب اضافی، ترکیب مضاف‌الیه و هسته آن.

(صفحه ۴۰ کتاب درسی)

«کتاب برای من نور خورشید بود و ادبیات، بهشت موعود. هرگز نقایص جسمی، من را از همنشینی دلپذیر با دوستانم - یعنی کتاب‌هایم - باز نداشته است.»

- ۱) یک - سه (۲) دو - چهار (۳) سه - چهار (۴) دو - سه

(صفحه ۳۳ کتاب درسی)

۱۵۲. ۲ در کدام گزینه واژه‌ای با ساختمان صفت برتر وجود ندارد؟

- ۱) نیابد بدو نیز اندیشه راه / که او برتر از نام و از جایگاه
- ۲) این عالم خانه خداست و فرش وی، زمین است و لکن سقفی بی‌ستون و این، عجب‌تر است و چراغ وی ماه است.
- ۳) در زندگی مطالعه دل غنیمت است / خواهی بخوان و خواه نخوان، ما نوشته‌ایم
- ۴) تا توانی می‌گریز از یار بد / یار بد بدتر بود از مار بد

(صفحه ۳۳ کتاب درسی)

۱۵۳. ۳ در ابیات زیر فارغ از نقش دستوری، چند واژه صفت برتر است؟

- «عمرت تا کی به خودپرستی گذرد / یا در پی نیستی و هستی گذرد
می‌نوش که عمری که اجل در پی اوست / آن به که به خواب یا به مستی گذرد»
- ۱) سه تا (۲) دو تا (۳) یکی (۴) واژه‌ای ساختمان صفت برتر ندارد.

(صفحه ۳۳ کتاب درسی)

۱۵۴. ۴ در ابیات زیر، به ترتیب کدام نقش‌های دستوری را می‌توان به دو واژه‌ای که صفت برتر دارند نسبت داد؟

- «زندگی بی‌روی خوبش بدتر است از مردگی / مرگ کو تا جان سپارم؟ مرگ به زین زندگی»
- ۱) مسند، مسند (۲) مسند، صفت (۳) صفت، مسند (۴) صفت، صفت

۱۵۵. کدام ابیات صفت برترین دارند؟

- الف) تا به زعم بلاکشان فراق / بدترین درد، درد هجران است
 ب) دشمنت مبتلای دردی باد / کش اجل بهترین درمان است
 ج) ای به سوی در تو روی همه / با همه لطف تو فراوان است
 د) لطف کن هر دو را به وحشی بخش / بر تو این قسم بخشش آسان است

۱) الف، ب   ۲) الف، ج   ۳) ب، ج   ۴) ب، د

۱۵۶. کدام دو آرایه در بیت زیر دیده می‌شود؟

- «مار بد تنها تو را بر جان زند / یار بد بر جان و بر ایمان زند»
 ۱) جناس، تکرار   ۲) جناس، تشبیه

۳) شخصیت‌بخشی، تشبیه   ۴) شخصیت‌بخشی، تکرار

۱۵۷. نقش دستوری صفت تفضیلی در بیت زیر چیست؟

- «بای می‌پیچم و چون پای دلم می‌پیچد / بار می‌بندم و از بار فرویسته‌ترم»
 ۱) صفت بیانی   ۲) نهاد   ۳) مسند   ۴) متمم

۱۵۸. استفاده از صفت‌های سنجشی در کدام گزینه بارزتر است؟

- ۱) تصوّر کنید مشغول تماشای یک فیلم سینمایی درباره‌ی زندگی یکی از پادشاهان قاجار هستید که ناگهان تلفن همراه او زنگ می‌خورد و شخص پشت خط، از بالارفتن ارزش سبد دارایی او در بورس صحبت می‌کند.
 ۲) این موضوع یا «طنز» است، یا به حدی باورنکردنی اشتباه. طنز بودن مطلب به کنار؛ کسی هم که کلمه نادرستی را در میان سخنان خود به کار می‌برد، چه وقتی که شفاهاً مطلبی را منتقل می‌کند و چه وقتی که آن را می‌نویسد، همین اندازه اشتباه می‌کند.
 ۳) مثلاً کسی که در میان سخنان خود، «اسرار: سرها، رازها» را «اسرار: پافشاری» می‌نویسد یا «قریب: نزدیک» را «غریب: بیگانه»، یا «جز: به‌جز، آلا» را اشتباهاً «جزء: بخش» تلفظ می‌کند، اشتباه بزرگی کرده است.
 ۴) اگر می‌خواهید کلامتان را بهتر منتقل کنید و فهم مخاطب را از کلامتان دچار دردسر نکنید، تلاش کنید با مطالعه‌ی بیشتر، این خطاها را از سخنان خود حذف کنید.

۱۵۹. چند تا از ابیات زیر صفت سنجشی (تفضیلی یا عالی) دارند؟

- الف) در بلورین صدف چرخ کهن / نیست والاگری به ز سخن
 ب) من ندانستم از اول که تو بی مهر و وفايي / عهد نابستن از آن به که ببندی و نیایی
 ج) یک حمله پای دار که مردان مرد را / بگذشت از این بسی بتر، این نیز بگذرد
 د) اشک خونینش به خاک ار می‌چکید / لاله‌ها می‌رست و گل‌ها می‌دمید
 ه) گرچه در کلبه خلوت بودم نور حضور / هم سفر به که نمانده‌است، مجال حضم
 ۱) هر پنج تا   ۲) چهار تا   ۳) سه تا   ۴) دو تا

۱۶۰. در کدام گزینه هم صفت برتر وجود دارد و هم صفت برترین؟

- ۱) نازنین‌تر ز قدت در چمن ناز نرست / خوش‌تر از نقش تو در عالم تصویر نبود
 ۲) هر چند بهترین خوشی‌هاست دیدنت / از دیدنت ندیدن اغیار خوش‌تر است
 ۳) ما را به جهان خوش‌تر از این یک دم نیست / کز نیک و بد اندیشه و از کس غم نیست
 ۴) بهترین راه‌گزين کن که دو ره پیش تو است / یک رهت سوی نسیم است و دگر سوی بلاست

پیمانه ۱۷

صفحه‌های ۳۰ تا ۴۰ کتاب درسی

معنا و مفهوم

۱۶۱. ۱. لزوم تشخیص «گرگ در جامه گوسفند»، را از کدام بیت می‌توان برداشت کرد؟

- ۱) سیرت خوب طلب باید کرد از مرد / گرچه خوب است مشو غره به دیدارش
 ۲) در صفحه رخس بود رنگ صلاح ظاهر / وز مطلع جبینش نور فلاح پیدا
 ۳) گرچه قومی را صلاح و نیکنامی ظاهر است / ما به قلأشی و رندی در جهان افسانه‌ایم
 ۴) من غلام نظر آصف عهدم کو را / صورت خواجگی و سیرت درویشان است

۱۶۲. ۲. واژه «طبیعت» در کدام گزینه مترادف با این کلمه در عبارت زیر به کار نرفته است؟

- «هر که با بدان نشیند، اگر نیز طبیعت ایشان در او اثر نکند، به طریقت ایشان متهم گردد.»
 ۱) کژدم از خبث طبیعت بزند سنگ به نیش
 ۲) سیب را هر طرفی داده طبیعت رنگی
 ۳) اگر در صحبت آن بدان تربیت یافتی، طبیعت ایشان گرفتگی.
 ۴) چو کنعان را طبیعت بی‌هنر بود / پیمبرزادگی قدرش نیفزود

۱۶۳. ۳. قرابت معنایی بین ابیات گزینۀ ..... و عبارت زیر آشکار است.
«یکی از بزرگان، پارسایی را گفت: "چه گویی در حق فلان عابد که دیگران در حق وی به طعنه، سخن‌ها گفته‌اند." گفت: "بر ظاهرش، عیب نمی‌بینم و در باطنش، عیب نمی‌دانم."»
- ۱) بی‌طاعت حق بهشت و رضوان مطلب / بی‌خاتم دین ملک سلیمان مطلب
  - ۲) هر که را جامه پارسا بینی / پارسا دان و نیک‌مرد انگار
  - ۳) تسبیح ملک را و صفا رضوان را / دوزخ بد را بهشت مر نیکان را
  - ۴) دیبا جم را و قیصر و خاقان را / جانان ما را و جان ما جانان را
  - ۵) یا رب ز کرم دری به رویم بگشا / راهی که در او نجات باشد بنما
  - ۶) مستغنیم از هر دو جهان کن به کرم / جز یاد تو هر چه هست بر از دل ما
۱۶۴. ۴. کدام بیت به مفهومی متفاوت با مفهوم بیت زیر اشاره دارد؟
«دیدار یار غایب، دانی چه ذوق دارد؟ / ابری که در بیابان بر تشنه‌ای ببارد»
- ۱) به دیدار از تو قانع گشته‌ام من / تو می‌دانی که خون‌آغشته‌ام من
  - ۲) من چه خواهم کرد ملک و کار او / ملک من بس بود دیدار او
  - ۳) از غلامی ذوق دیداری مجوی / از غلامی جان بیداری مجوی
  - ۴) دانی که چیست دولت؟ دیدار یار دیدن / در کوی او گدایی بر خسروی گزیدن
۱۶۵. ۵. کدام گزینه قرابت معنایی بیشتری با مصراع «ذوقی چنان ندارد، بی دوست زندگانی» دارد؟
- ۱) عیش بی یار مهتأ نشود یار کجاست؟
  - ۲) نیست به‌جز عشق در این پرده کس
  - ۳) عشق خواهد کاین سخن بیرون بود
  - ۴) ز عشق ناتمام ما جمال یار مستغنی است
۱۶۶. ۶. کدام گزینه در تأیید عبارت زیر نیست؟
«مشورت با پدر و مادر، معلم‌ان دلسوز و مرتبان باتجربه است که ما را از دام و چاه این راه آگاه می‌سازد.»
- ۱) هر که بی‌مشورت کند تدبیر / غالبش بر غرض نیاید تیر
  - ۲) بیخ بی‌مشورت که بنشانی / بر نیارد به‌جز پشیمانی
  - ۳) در مشورت نیافت کس مقصود / از دو بی‌اصل سست‌رای حسود
  - ۴) مشورت ادراک و هشیاری دهد / عقل‌ها مر عقل را یاری دهد
۱۶۷. ۷. کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟
«با بدان کم نشین که صحبت بد / گرچه پاکی تو را پلید کند»
- ۱) ز غم‌های جهان آزاد باشم / اگر تو همنشین بنده باشی
  - ۲) چمن بی‌همنشین زندان جان است / صفای بوستان از دوستان است
  - ۳) همه کس همنشین توست، جز من / که مرگم همنشین زندگانی است
  - ۴) تو بلندآوازه بودی، ای روان / با تن دون یار گشتی دون شدی
۱۶۸. ۸. قرابت معنایی بین ابیات گزینۀ ... و عبارت زیر آشکار است.
«یکی از بزرگان، پارسایی را گفت: "چه گویی در حق فلان عابد که دیگران در حق وی به طعنه، سخن‌ها گفته‌اند." گفت: "بر ظاهرش، عیب نمی‌بینم و در باطنش، عیب نمی‌دانم."»
- ۱) دگر حور و پری را کس نکوید با چنین حسنی / که این را اینچنین چشم است و آنرا آنچنان ابرو
  - ۲) رقیبان غافل و ما را از آن چشم و جبین هر دم / هزاران گونه پیغام است و حاجب در میان ابرو
  - ۳) کز موی سرت عزیزتر باشد / هرچند فروتر است از او ابرو
  - ۴) در حفظ ابرو ز گهر باش سخت تر
۱۶۹. ۹. کدام گزینه در تأیید عبارت زیر است؟
«یار و همدم نیکوخال، باعث شکل‌گیری و پرورش شخصیت متعالی انسان است.»
- ۱) گلی خوشبوی در حمام روزی / رسید از دست محبوبی به دستم
  - ۲) بدو گفتم که مشکي یا عبیری؟ / که از بوی دلاویز تو مستم
  - ۳) بگفتا من گلی ناچیز بودم / ولیکن مدتی با گل نشستم
  - ۴) کمال هم نشین در من اثر کرد / وگرنه من همان خاکم که هستم
۱۷۰. ۱۰. کدام گزینه می‌گوید «با بدان کم نشین که صحبت بد / گرچه پاکی تو را پلید کند»؟
- ۱) خنده بر گلشن گیتی به گل ارزانی باد / همچو شبنم به جهان چشم تری ما را بس
  - ۲) گرم به خنجر بیداد خون بریزد دوست / از او به حق نبرم شکوه زان که حق با اوست
  - ۳) گر نشیند فرشته‌ای با دیو / وحشت آموزد و خیانت و ریو (= مکر)
  - ۴) به دوستی که اگر زهر باشد از دستت / چنان به ذوق ارادت خورم که حلوا را

(صفحه ۳۵ کتاب درسی)

(صفحه ۳۰ کتاب درسی)

(صفحه ۳۰ کتاب درسی)

(صفحه ۳۱ کتاب درسی)

(صفحه ۳۲ کتاب درسی)

(صفحه ۳۵ کتاب درسی)

(صفحه ۳۲ کتاب درسی)

(صفحه ۳۲ کتاب درسی)

(بخش اعلام و اشخاص کتاب درسی)

۱۷۱. ۱ توضیح مقابل کدام شاعر یا نویسنده نادرست آمده است؟

- ۱) سعدالدین وراوینی: یکی از دانشمندان قرن هفتم هجری قمری که مرزبان‌نامه را به زبان طبری برگرداند.
- ۲) پروین اعتصامی: در شهر تبریز دیده به جهان گشود و سروده‌هایش در زمینه‌های اجتماعی، اخلاقی و انتقادی است.
- ۳) سنایی غزنوی: شاعر و عارف معروف ایرانی در قرن ششم که شاعری مداح بود، ولی تغییر حال داد و به عرفان روی آورد.
- ۴) محمد غزالی: از دانشمندان معروف دوره سلجوقی که به مدت ۵ سال در مدرسه نظامیه تدریس می‌کرد.

(صفحه ۲۷ کتاب درسی)

۱۷۲. ۲ از نظر جمله‌های پرسشی تأکیدی یا انکاری، کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟ (علامت‌های نگارشی گذاشته نشده‌اند.)

- ۱) گر اتفاق نیفتد قدم که رنجه کنی / به ذکر ما چه شود گر زبان بگردانی
- ۲) تو کز سرای طبیعت نمی‌روی بیرون / کجا به کوی طریقت گذر توانی کرد
- ۳) ای نام تو بهترین سرآغاز / بی‌نام تو نامه کی کنم باز
- ۴) پیاده ندیدی که جنگ آورد / سر سرکشان زیر سنگ آورد

(صفحه ۲۶ کتاب درسی)

۱۷۳. ۳ کدام دو بیت با هم قرابت معنایی دارند؟

- ۱) جوانی، که کار و شایستگی است / که خودپسندی و پندار نیست
برو کارگر باش و امیدوار / که از یأس، جز مرگ، ناید به بار
- ۲) چو بفروختی، از که خواهی خرید؟ / متاع جوانی به بازار نیست
عمر برف است و آفتاب تموز / اندکی ماند و خواجه غره هنوز
- ۳) میبچ از ره راست، بر راه کج / چو در هست، حاجت به دیوار نیست
تو اول بگو با کیان زیستی / من آن‌که بگویم که تو کیستی
- ۴) همی دانه و خوشه، خروار شد / ز آغاز، هر خوشه خروار نیست
زی تیر نگه کرد و پر خویش بر او دید / گفتا ز که نالیم؟ که از ماست که بر ماست

(صفحه ۲۵ کتاب درسی)

۱۷۴. ۴ مفهوم کدام بیت به بیت زیر نزدیک‌تر است؟

- «آینه، چون نقش تو بنمود راست / خود شکن، آینه شکستن خطاست»
- ۱) کو دشمن شوخ چشم ناپاک / تا عیب مرا به من نماید
  - ۲) عیبم هنر و کمال بیند / خارم گل و یاسمن نماید
  - ۳) بتر زانم که خواهی گفتن آئی / که دانم عیب من چون من ندانی
  - ۴) مصاحب نباید مگر بهر راحت / چو زو رنج بینی نیاید به کاری

(صفحه‌های ۳۳ و ۳۴ کتاب درسی)

۱۷۵. ۵ در کدام ابیات، به‌ترتیب صفت تفضیلی و عالی وجود دارد؟

- الف) دل سیر نگردهد ز بیدادگری / چشم آب نگردهد، چو در من نگری
- ب) این طرفه که دوست‌تر ز جانت دارم / با آن‌که ز صد هزار دشمن بتری
- ج) زندگانی چه کوتاه و چه دراز / نه به آخر بمرسد باید باز؟
- د) چنان دان که نادان‌ترین کس تویی / اگر پند دانندگان نشنوی

(۴ ج-ب

(۳ ج-الف

(۲ د-الف

(صفحه ۲۷ کتاب درسی)

۱۷۶. ۶ کدام بیت با عبارت «الْمُؤْمِنُ مِرَاةُ الْمُؤْمِنِ» قرابت معنایی ندارد؟

- ۱) آینه روزی که بگیری به دست / خود شکن آن روز مشو خودپرست
- ۲) پسند آمد از عیب‌جوی خودم / که معلوم من کرد خوی بدم
- ۳) نظیر دوست ندیدم اگرچه از مه و مهر / نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست
- ۴) گر دوست از غرور هنر بیند عیب / دشمن به عیب کردنت افزون کند هنر

(صفحه‌های ۳۰ تا ۳۲ کتاب درسی)

۱۷۷. ۷ همه ابیات بر تأثیر اخلاق هم‌نشین دلالت دارند، به‌جز ...

- ۱) دیدار یار غایب، دانی چه ذوق دارد؟ / ابری که در بیابان بر تشنه‌ای ببارد
- ۲) مار بد جانی ستاند از سلیم / یار بد آرد سوی نار مقیم
- ۳) آفتاب ار چه روشن است او را / پاره‌ای ابر ناپدید کند
- ۴) سگ اصحاب کهف روزی چند / پی نیکان گرفت و مردم شد

(صفحه ۲۷ کتاب درسی)

۱۷۸. ۸ کدام بیت پرسش انکاری دارد؟

- ۱) شمع را گفتم: چرا منظور هر محفل شدی؟ / گفت: از بالا نظر بر آستان انداختم
- ۲) سرو بستانی تو یا مه یا پری؟ / یا ملک یا دفتر صورت‌گری؟
- ۳) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد؟ / یک نکته از این معنی، گفتیم و همین باشد
- ۴) چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ / ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد

(صفحه ۲۴ کتاب درسی)

۱۷۹. ۹ کدام بیت با لحن تعلیمی خوانده نمی‌شود؟

- ۱) دل در این پیرزن عشوه‌گر دهر میند / کاین عروسی است که در عقد بسی داماد است
- ۲) ذخیره‌ای بنه از رنگ و بوی فصل بهار / که می‌رسند ز پی رهنزان بهمن و دی
- ۳) برو پاس درویش محتاج دار / که شاه از رعیت بود تاجدار
- ۴) از عمر من آن‌چه هست بر جای / بستان و به عمر لیلی افزای

۱۸۰. ۱۰ کدام بیت با بیت «غنیمت شمر جز حقیقت مجوی / که باری است فرصت دگر بار نیست» نزدیکی معنایی ندارد؟
 (۱) من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش / ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی زود باش
 (۲) زندگی جز نفسی نیست غنیمت شمرش / نیست امید که همواره نفس برگردد
 (۳) زمینت چو اژدر به ناگه ببلعد / تو باری غنیمت شمر این زمان را
 (۴) دیده‌ا اهل طمع به نعمت دنیا / پر نشود همچنان که چاه به شبنم
- (صفحه ۲۶ کتاب درسی)
۱۸۱. ۱ کدام بیت پرسش انکاری ندارد؟
 (۱) کی رفتای ز دل که تمنا کنم تو را؟ / کی بوده‌ای نهفته که پیدا کنم تو را؟
 (۲) سرو را گفتم چرا می‌لرزی از باد صبا؟ / گفت دارد بوی او از بوی او لرزیده‌ام
 (۳) تو کز سرای طبیعت نمی‌روی بیرون / کجا به کوی حقیقت گذر توانی کرد؟
 (۴) جان چه دارد که نثار ره جانان سازم؟ / یا که سر چیست که در پای عزیزش فکنم؟
- (صفحه ۲۷ کتاب درسی)
۱۸۲. ۲ در کدام بیت صفت تفضیلی می‌توان یافت؟
 (۱) نگویم آب و گل است آن وجود روحانی / بدین کمال نباشد جمال انسانی
 (۲) اگر تو آب و گلی همچنان که سایر خلق / گل بهشت مخمّر به آب حیوانی
 (۳) به هر چه خوینتر اندر جهان نظر کردم / که گویمش به تو ماند تو خوینتر زانی
 (۴) وجود هر که نگویم ز جان و جسد / مرگب است و تو از فرق تا قدم جانی
- (صفحه‌های ۳۳ و ۳۴ کتاب درسی)
۱۸۳. ۳ در کدام عبارت ترکیب وصفی وجود ندارد؟ ترکیب وصفی، ترکیب صفت است و هسته آن.
 (۱) موزه‌ها و نمایشگاه‌ها برای من منبع سرور است.
 (۲) به نظر من در هر یک از ما به نحوی استعداد ادراک زیبایی نهفته است.
 (۳) ما خاطراتی ناپیدا از زمین، سبزه و زمزمه آب داریم.
 (۴) ناپینایی و ناشنوایی نمی‌تواند این حس را از ما برباید.
- (صفحه ۴۰ کتاب درسی)
۱۸۴. ۴ در عبارت «بر ظاهرش عیب نمی‌بینم و در باطنش غیب نمی‌دانم» از گلستان سعدی، ظاهر و آیه‌های پایانی جملات به نحوی با یکدیگر هماهنگ است که به این هماهنگی، «سجع» می‌گویند. کدام عبارت این ویژگی را ندارد؟
 (۱) مصحف مهجور اولیتر است که گله دور.
 (۲) در دلش از هیچ نوعی غم نیامدی و لب از خنده فرا هم.
 (۳) تا کار به زر برمی‌آید جان در خطر افکندن نشاید.
 (۴) هیچ خوش نیامد سخن تو آن قوم را که پیش ما بودند.
- (صفحه ۳۵ کتاب درسی)
۱۸۵. ۵ در برابر بیت کدام گزینه، آرایه‌ای بیان شده که در آن بیت وجود ندارد؟
 (۱) مپیچ از ره راست، بر راه کج / چو در هست، حاجت به دیوار نیست (جناس)
 (۲) چو بفروختی، از که خواهی خرید؟ / متاع جوانی به بازار نیست (تشبیه)
 (۳) ز آزادگان، بردباری و سعی / بیاموز، آموختن عار نیست (تضاد)
 (۴) همی دانه و خوشه، خروار شد / ز آغاز، هر خوشه خروار نیست (مراعات نظیر)
- (صفحه ۲۶ کتاب درسی)
۱۸۶. ۶ در عبارت زیر چند نادرستی املائی هست؟
 «نام شریفش مولانا عبدالقادر و نظیرش در عهد خود نادر است. در آغاز شباب از ملازمت استعفا گزیده و در زاویهٔ خمول خزیده بود. به ترک و تجرید کوشید و بادهٔ توحید و معرفت نوشیده بود. مرجع اهل کمال و ملجأ ارباب حال است. در تحقیق یگانه و در تجرید مسلم اهل زمانه بود. مثنوی موسوم به محیط اعظم به زبان درویشان به قدر سه‌هزار بیت از ایشان دیده شده و دیوان میسوطی نیز دارد.»
 (۱) یک
 (۲) دو
 (۳) سه
 (۴) متن نادرستی املائی ندارد.
- (صفحه ۲۳ کتاب درسی)
۱۸۷. ۷ سه بیت از ابیات زیر با «حاجت» کامل می‌شود و یکی با «فرصت». بیتی که با «فرصت» کامل می‌شود کدام است؟
 (۱) ای پادشاه حسن خدا را بسوختیم / آخر سؤال کن که گدا را چه ... است
 (۲) هر گه که دل به عشق دهی خوش دمی بود / در کار خیر ... هیچ استخاره نیست
 (۳) ... مطرب و می نیست تو برقع بگشا / که به رقص آوردم آتش رویت چو سپند
 (۴) از کران تا به کران لشکر ظلم است ولی / از ازل تا به ابد ... درویشان است
- (صفحه ۲۶ کتاب درسی)
۱۸۸. ۸ کدام گزینه درست است؟
 (۱) کتاب مرزبان‌نامه منشأ اصلی کتاب مشهور کللیه‌ودمنه است.
 (۲) سعدالدین وراوینی مرزبان‌نامه را در قرن دوم به عربی ترجمه کرده است.
 (۳) مرزبان‌نامه در اصل نوشته‌ی اسپهبدی از مازندران است.
 (۴) ترجمهٔ مرزبان‌نامه به زبان سانسکریت، بر عهده‌ی سعدالدین وراوینی بوده است.
- (بخش اعلام کتاب درسی)
۱۸۹. ۹ کدام گزینه رابطهٔ ابیات «الف» و «ب» را با متن زیر بهتر بیان می‌کند؟
 «پنج‌پایک را گفتند چرا به شکل کچ‌پیکران افتادی و پای در میدان کجروی نهادی؟ گفت: از مار تجربه برداشتم که با آن راستی و راستروی همیشه از سنگ جفا سرکوفته است یا از زخم ستم دم‌بریده.
 هر جا پری به صورت خود گردد آشکار / او را چو جان کشند در آغوش خویش تنگ
 هر جا به شکل راست برآید به سان مار / سنگین دلان ز دور زنده‌ش به چوب و سنگ»
 (الف) از کجی و کجروی اندیشه کن / پیروی راستروان پیشه کن
 (ب) هر کجا از عشق جانی در هم است / محنت اندر محنت و غم در غم است
 (۱) بیت «الف» با متن هم‌مفهوم است.
 (۲) بیت «ب» با متن هم‌مفهوم است.
 (۳) بیت «الف» با متن تقابل معنایی دارد.
 (۴) بیت «ب» با متن تقابل معنایی دارد.
- (صفحه ۲۶ کتاب درسی)
۱۹۰. ۱۰ کدام بیت با بیت «آفتاب ارچه روشن است او را / لگه‌ای ابر ناپدید کند» ارتباط معنایی بیشتری دارد؟
 (۱) مرا ز جمله جهان صحبت تو می‌باید / تو را ز خدمت من ذره‌ای نمی‌باید
 (۲) مخسب ایمن کز گور عاشقان آواز / همی‌رسد که مپندار خون ما خفته است
 (۳) به آبروی محبت که بی‌غرض بشنو / که از مصاحب ناجنس هیچ نگشاید
 (۴) درین غم که مبدا گره به تار بود / بر آن حریر که آن یار بی‌وفا خفته است
- (صفحه ۳۲ کتاب درسی)

۱۴۱. گزینه ۱

واژه «راست» در بیت گزینه ۱ «مخالف» است در حالی که در دیگر گزینه‌ها حاصل ترکیب «را» و «است» است که البته «را» نیز به «برای» و نظیر آن تبدیل می‌شود. مثلاً «منت خدای راست» یعنی «منت برای خدا است».

۱۴۲. گزینه ۳

صورت صحیح واژه نادرست: «مصائب»

۱۴۳. گزینه ۴

گزینه ۱ «سنایی در قرن پنجم به دنیا آمد. گزینه ۲: سعدی در سال ۶۵۶ گلستان را تألیف کرد. گزینه ۳: کلیات از سعدی و کارنامه بلخ از سنایی است.

۱۴۴. گزینه ۱

املاي «ببفزايد» به این شکل درست است.

۱۴۵. گزینه ۱

در بیت گزینه ۱ «جامه» منظور بوده است که به اشتباه به شکل «جامع» نوشته شده است.

۱۴۶. گزینه ۴

املاي «نيکوخال» به این شکل درست است.

۱۴۷. گزینه ۴

صورت صحیح عبارت نادرست: «قوس قزح»

۱۴۸. گزینه ۲

سلاح به معنی ابزار جنگی و صلاح به معنی خیر و خوبی است.

۱۴۹. گزینه ۴

مثنوی معنوی مهم‌ترین اثر مولوی می‌باشد.

۱۵۰. گزینه ۳

سنایی در آغاز شاعری مداح بود؛ ولی تغییر حال داد و به عرفان روی آورد.

۱۵۱. گزینه ۳

ترکیب‌های وصفی:

بهشت موعود / نقایص جسمی / همنشینی دلپذیر

ترکیب‌های اضافی:

نور خورشید / همنشینی دوستان / دوستانم / کتاب‌هایم

۱۵۲. گزینه ۳

در گزینه ۳ «صفت برتر وجود ندارد. خود کلمه‌ی «برتر»، «عجب‌تر» و «بدتر» در سایر ابیات صفت برتر هستند.

۱۵۳. گزینه ۳

دقت کنید «به» که «ه» در انتهای آن تلفظ می‌شود، معنای «بهتر» دارد و صفت برتر است. در ابیات صورت سؤال، یک بار این واژه آمده است. دقت کنید این واژه را با «به» که حرف اضافه است، اشتباه نگیرید. بازگردانی ابیات صورت سؤال: «تا کی عمرت به خودپرستی بگذرد؟ یا این‌که به دنبال نیستی و هستی بگذرد؟ می‌بنوش که عمری که اجل در پی آن است، آن بهتر است که به خواب یا به مستی بگذرد.»

۱۵۴. گزینه ۱

می‌دانیم که کلمه «به» که «ه» در انتهای آن تلفظ می‌شود، معنای «بهتر» دارد و صفت برتر است. در بیت صورت سؤال، «بدتر» در مصراع اول و «به» در مصراع دوم صفت برتر است که هر دو صفت برتر یادشده مسند است. بازگردانی بیت: «زندگی بدون روی خوب او، از مردگی بدتر است. مرگ کجاست تا جانم را بسپارم؟ مرگ بهتر {است} از این زندگی.»

۱۵۵. گزینه ۱

«بدترین» در بیت (الف) و «بهترین» در بیت (ب) صفت برترین است.

۱۵۶. گزینه ۱

در بیت صورت سؤال بین «مار» و «بار» جناس هست. در بیت صورت سؤال، واژه‌های «بد»، «بر»، «جان» و «زند» که البته ردیف است، تکرار شده است. دقت کنید بیت تشبیه و شخصیت‌بخشی ندارد.

۱۵۷. گزینه ۳

در جمله «من از بار فروبسته‌ترم»، صفت تفضیلی «فروبسته‌تر» نقش دستوری «مسند» دارد.

۱۵۸. گزینه ۴

واژه‌های «بهتر» و «بیشتر» مدتظر است.

۱۵۹

گزینه ۲

«به» در ابیات «الف»، «ب» و «هـ» معنای «بهتر» دارد و صفت سنجشی است. همچنین «بتر» به معنای «بدتر» در بیت «ج» صفت سنجشی است.

۱۶۰

گزینه ۲

صفت برتر یا برترین در گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: نازنین تر / خوش تر (صفت برتر)

گزینه ۲: «۲»: بهترین (صفت برترین) / خوش تر (صفت برتر)

گزینه ۳: «۳»: خوش تر (صفت برتر)

گزینه ۴: «۴»: بهترین (صفت برترین)

۱۶۱

گزینه ۱

می‌دانیم که اصطلاح «گرگ در جامهٔ گوسفند»، در معنای «ظاهر مهربان و باطن خبیث» است. در بیت گزینهٔ «۱» این سؤال نیز شاعر می‌گوید: «باید از مرد (انسان) سیرتِ خوب را خواست و هرچند ظاهر خوبی دارد، از دیدار و چهره‌اش فریب نخورد.»

سایر ابیات:

گزینهٔ «۲»: در صفحهٔ چهرهٔ او رنگِ صلاح و درستی ظاهر بود و از مطلع پیشانی‌اش، نورِ فلاح و رستگاری پیدا.

گزینهٔ «۳»: اگرچه ظاهر اقوام دیگر صلاح و نیک‌نامی است، ما به حيله‌گری و رندی در جهان افسانه هستیم.

گزینهٔ «۴»: من غلامِ نظرِ آصفِ عهد هستم که او ظاهر بزرگان و باطن درویشان را دارد.

۱۶۲

گزینه ۲

متن صورت سؤال می‌گوید «اگر کسی با بدان بنشیند، اگر هم سرشتِ آن‌ها در او اثر نکند، به راه و روش ایشان متهم می‌شود.» واژه‌ی «طبیعت» در این متن و گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» در معنای «سرشت، ذات» به کار رفته است و در گزینهٔ «۲» در معنای «جهان هستی».

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: کزدم (عقرب) خبثِ طبیعت دارد یعنی ذاتِ بدی دارد و حتی به سنگ هم نیش می‌زند.

گزینهٔ «۲»: طبیعت، به هر طرف رنگی داده است.

گزینهٔ «۳»: اگر شخصی در هم‌نشینی با آن بدان تربیت می‌یافت، سرشت ایشان در او تأثیر می‌گذاشت.

گزینهٔ «۴»: وقتی ذاتِ کنعان (پسر معروفِ نوح) بی‌هنر بود، پیمبرزاده‌بودن ارزشش را زیاد نکرد.

۱۶۳

گزینه ۲

در عبارت صورت سؤال می‌خوانیم «پارسایی در وصف عابدی - که دیگران در حق او به طعنه سخن‌ها گفته‌اند - می‌گوید: "در ظاهر که ایرادی نمی‌بینم، در باطن هم من غیب‌دان نیستم که بدانم!"» این مفهوم یعنی درباره‌ی دیگران قضاوتِ بدانکارانه نکنیم؛ اگر کسی جامه‌اش چون پارسایان بود، او را پارسا و نیک‌مرد بدانیم و اگر هم ندانستیم در باطن چگونه است، محتسب (مأمور اجرای شرعیات) با درونِ خانه کاری نباید داشته باشد! این معنا، عیناً بازگردانی ابیات گزینهٔ «۲» است.

۱۶۴

گزینه ۳

مفهوم کلیدی ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، اهمّیت و لذت دیدن روی معشوق است؛ در حالی که در گزینهٔ «۳»، تأکید شاعر بر ناتوانی غلام، از درک لذت دیدار است.

۱۶۵

گزینه ۱

مفهوم اصلی مصراع صورت سؤال این است که زندگی با بودن معشوق و همراه، معنی می‌یابد و مصفاً می‌شود. همین مفهوم در گزینهٔ «۱» تکرار شده است.

۱۶۶

گزینه ۳

عبارت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» همگی بر اهمّیت اصل مشورت تأکید می‌کنند در حالی که در گزینهٔ «۳» صحبت از این است که مشورت کردن با افراد ناصالح، سودی برای مشورت‌کننده نخواهد داشت.

۱۶۷

گزینه ۴

تنها در گزینهٔ «۴» است که مانند عبارت صورت سؤال، مفهوم کلیدی بیت، اهمّیت هم‌نشینی در پرورش شخصیت انسان است.

۱۶۸

گزینه ۴

بیت گزینهٔ «۴» نیز مثل بیت صورت سؤال به مفهوم اهمّیت حفظ آبرو و اعتبار افراد اشاره می‌کند. توجه داشته باشید که در سایر گزینه‌ها، واژه‌ی «آبرو» به جای «آبرو» آمده است.

۱۶۹

گزینه ۴

بیت گزینهٔ «۴» نیز مثل بیت صورت سؤال به مفهوم تأثیر هم‌نشینی اشاره می‌کند.

۱۷۰

گزینه ۳

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینهٔ «۳» پرهیز از هم‌نشینی و دوستی و مصاحبت با افراد ناباب است.

پاسخ تشریحی آزمون جمع‌بندی (۲)

۱۷۱. گزینه ۱

سعدالدین ورواینی، مرزبان‌نامه، اثر مرزبان بن رستم را که به زبان طبری (مازندرانی کهن) بود، به فارسی برگرداند.

۱۷۲. گزینه ۴

در بیت گزینه ۴، فعل جمله منفی است و پاسخ تأکیدی آن، مثبت است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱» قدم که رنجه کنی؟ ← قدم رنجه نمی‌کنی.

گزینه ۲: «۲» کجا به کوی طریقت گذر توانی کرد؟ ← نمی‌توانی به کوی طریقت گذر کنی.

گزینه ۳: «۳» بی‌نام تو نامه کی کنم باز؟ ← بی‌نام تو نامه را باز نمی‌کنم.

۱۷۳. گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات گزینه ۲: «۲»: عمر زودگذر است و باید فرصت‌ها را دریابیم.

۱۷۴. گزینه ۱

مفهوم اصلی بیت صورت سؤال، استقبال از آگاهی از عیوب خود و تلاش در بر طرف کردن آن‌هاست. این مفهوم در بیت گزینه ۱ نیز دیده می‌شود که شاعر به استقبال دانستن عیوب خود می‌رود.

۱۷۵. گزینه ۱

در بیت «ب»، «بتری (بدتری)» صفت تفضیلی و در بیت «د»، «نادان‌ترین» صفت عالی است.

۱۷۶. گزینه ۳

ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، به مفهوم انتقادپذیری و اصلاح خود اشاره دارند، اما بیت گزینه «۳» به خداوند و بی‌عیب بودن او اشاره دارد.

۱۷۷. گزینه ۱

بیت گزینه ۱، بر لذت دیدار دوست تأکید دارد، نه بر تأثیرات اخلاقی او.

۱۷۸. گزینه ۳

عبارت گزینه پاسخ، پاسخ منفی دارد: «خاطر که حزین باشد، کی شعر انگیزد؟ نمی‌انگیزد!» دیگر ابیات پرسش‌هایی دارند که پاسخ منفی ندارند.

۱۷۹. گزینه ۴

متن‌های تعلیمی با هدف آموزش و اندرز نوشته شده‌اند و لحنی نرم و ملایم دارند. بیت گزینه پاسخ بی‌تی عاشقانه است و لحن تعلیمی ندارد.

۱۸۰. گزینه ۴

مفهوم بیت گزینه پاسخ، نكوهش طمع در مال و دنیا دوستی است. مفهوم دیگر ابیات، غنیمت شمردن فرصت کوتاه زندگی و بهره‌بردن از این فرصت است.

۱۸۱. گزینه ۲

پرسش بیت گزینه پاسخ، پاسخ منفی ندارد. پرسش‌های انکاری در سایر ابیات: «کی‌رفته‌ای ز دل؟ نرفته‌ای!» «کی بوده‌ای نهفته؟ نبوده‌ای!» / «کجا گذر توانی کرد؟ نمی‌توانی گذر کنی.» / «جان چه دارد؟ چیزی ندارد.» «سر چیست؟ چیزی نیست.»

۱۸۲. گزینه ۳

واژه «خوبتر» مدنظر است.

۱۸۳. گزینه ۱

ترکیب‌های مدنظر: هر یک - خاطراتی ناپیدا - این حس

۱۸۴. گزینه ۴

واژه‌های هماهنگ سایر گزینه‌ها: مهجور - دور / غم - هم / برمی‌آید - نشاید

۱۸۵. گزینه ۳

در بیت گزینه ۳، آرایه تضاد وجود ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در این بیت، کلمات «بر» و «در» جناس دارند.

گزینه ۲: در این بیت، «جوانی» به «متاع» تشبیه است.

گزینه ۴: در این بیت، کلمات «دانه، خوشه و خروار» موجب ایجاد آرایه مراعات نظیر شده‌اند.

۱۸۶. گزینه ۱

املاي «عبدالقادِر» به همین شکل درست است.

۱۸۷. گزینه ۴

شاعر در بیت پایانی جهان را فرصت درویشان می‌داند.

۱۸۸. گزینه ۳

مرزبان‌نامه اثر مرزبان بن رستم از اسپهبدان مازندران به شیوه کلیله و دمنه نوشته شده و سعدالدین ورواینی آن را در قرن هفتم به فارسی ترجمه کرده است.

۱۸۹. گزینه ۳

مفهوم متن صورت سؤال نكوهش راستی و درستی است. مفهوم بیت «الف» توصیه به راستی و درستی است. این موارد با هم در تقابل معنایی‌اند.

۱۹۰. گزینه ۳

توصیه به دوری از همنشین ناخوشایند و بد، مفهوم مشترک ابیات است.